

AidWatch 2009

"Eesti vastutus üleilmsete probleemide lahendamisel on märgatavalt tõusnud ning see kajastub ka meie eelarves. Viimase paari aastaga on Eesti arengukoostöö ja humanitaarabi eelarve kasvanud ligi üheksa korda: 7 miljonilt kroonilt 60 miljonini. /.../ Meie eesmärk on, et aastaks 2011 kasvaks see summa 0,17%-ni RKTst."

Välisminister Urmas Paet, veebruar 2008

EESTI

Kas valitsus on pannud paika ajakava 0,17% eesmärgi saavutamiseks aastaks 2010? **JAH**
Kas Eesti suudab saavutada 0,17% eesmärgi ilma arengukoostöö eelarvet kunstlikult paisutamata? Kodanikuühenduste hinnang: **EBATÖENÄOLINE**

2008. aastal eraldas Eesti riik arengukoostööks 14 miljonit eurot, mis moodustab 0,09% RKTst. Eelmise aastaga võrreldes on see summa vähenenud (2007: 0,12% RKTst) ning valitsus on otsustanud lükata 0,17% eesmärgi saavutamise tähtaja aastasse 2011. Seega on möödunud aasta näitajad vastavuses Eesti valitsuskabineti raamdokumendis "Eesti Euroopa Liidu poliitika 2007-2011" toodud ajakavaga. Samas on valitsus otsustanud kärpida 2009. aasta arengukoostöö eelarvet 10% võrra, mis seab kahtluse alla 0,17% eesmärgi saavutamise aastaks 2011.

Välisministeeriumi andmetel ei kustutanud Eesti 2008. aastal arengumaade võlgu, kuid tegelikkuses osales Eesti mullu Libeeria võlgade kustutamisel Rahvusvahelise Valuutafondi ees kogusummas 183 610 eurot ehk 2,8 miljonit EEK. See summa arvestati Eesti ametliku arenguabi hulka ja kuigi OECD juhiste kohaselt ei kajastatud seda võlgade kustutamisenä, tähendab see siiski abi kunstlikku paisutamist.

Naiste õiguste ja võimaluste edendamist on „Eesti arengukoostöö ja humanitaarabi arengukavas 2006-2011“ nimetatud inimarengu toetamise alavaldkonna alaeesmärgina, kuid tegelikkuses ei ole need teemad välisministeeriumi tegevuses prioriteetsed, nagu ka eelarvete sootundlikkuse nõue. Eesti teeb vabatahtlikke annetusi UNIFEM ja UNFPA fondidesse, mis toetavad naiste õigusi ja võimalusi ning soolist võrdõiguslikkust edendavaid programme, kuid üldiselt on selle valdkonna toetuseks eraldatavad summad marginaalsed. Ametliku statistika analüüs näitas, et arengukoostöö kogueelarvest suunatakse vaid 0,7% vaesuses elavate naiste ja laste olukorra parandamiseks.

Võrreldes teiste Euroopa Liidu uute liikmesriikidega on Eesti arengukoostöö poliitika läbipaistvuse tase väga hea. Sellegipoolest esineb valdkonda reguleerivas õiguslikus raamistikus puudu jääke ning mitmed olulised dokumendid on alles väljatöötamisel. Selleks, et tagada Eesti kõrge positsioon arengukoostööd puudutava info ligipääsu osas võrreldes naaberriikidega, on oluline säilitada saavutatud läbipaistvuse tase ja parendada olemasolevaid protseduureegleid.

Eesti tegevus abi tulemuslikkuse hindamise valdkonnas on nõrk. Eesti arengukoostöö tegevuse regulaarset hindamist ei toimu ning ühtlasi puudub raamistik arengukoostööprojektide ja tegevuse hindamiseks. Seega ei tegeleta Eestis riiklikul tasandil arengukoostöö ega abi andmise hindamisega. Samuti ei toimu Eesti ja partnerriikide vahelise arengukoostöö vastastikust hindamist.

Arengukoostöö valdkonda reguleeriva õigusliku raamistiku ning hindamissüsteemi vajaka jäämised viitavad murettekitavale asjaolule, et arengukoostöö ja abi tõhususe küsimused ei kuulu valitsuse prioriteetide hulka.

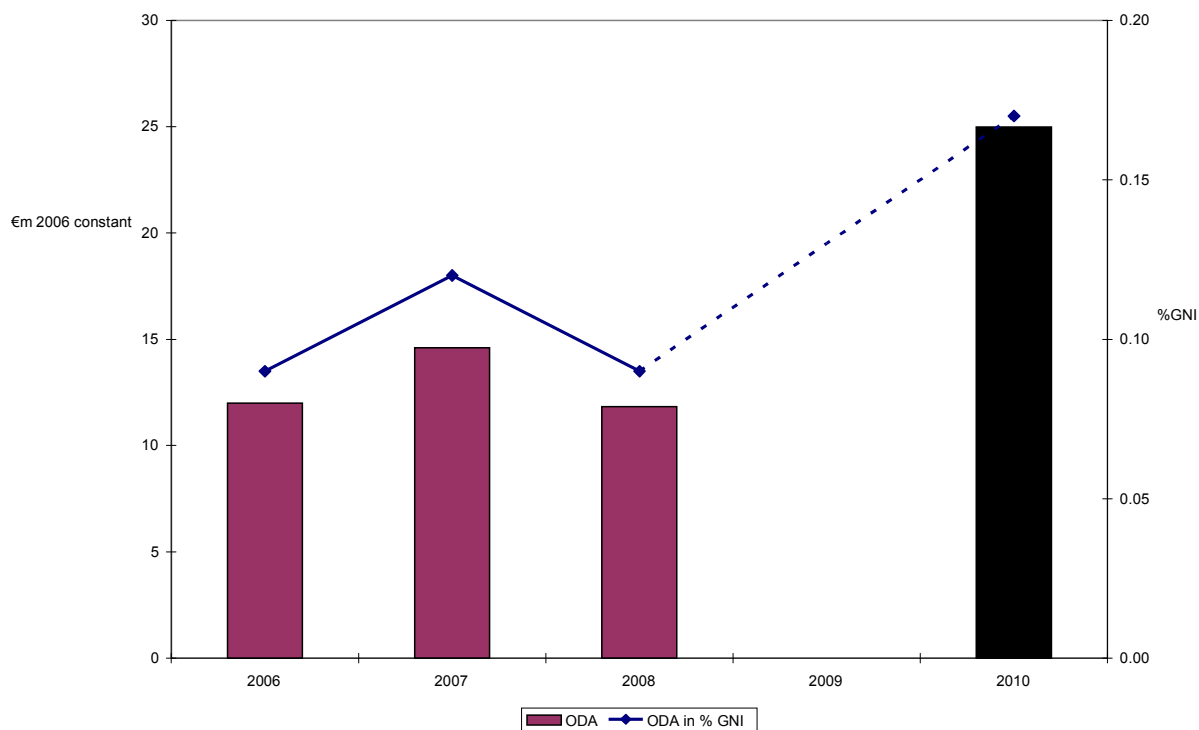
Valdava osa Eesti kahepoolsest arengukoostööst moodustab tehniline abi ehk oskusteabe jagamine personali, koolituse, uuringute näol ja nende tegevustega kaasnevate kulude katmine. Tehniline abi lähtub üldjuhul partnerriikide prioriteetidest, kuid hindamissüsteemi puudumisel on raske analüüsida, kas see vastab ka tõele ja milline on

AidWatch 2009

osutatud abi tõhusus. Eesti kodanikuühendused leiavad, et välisministeerium kaldub liiga kergekäeliselt eelistama tehnilise abi andmist *ad hoc* korras ega panusta piisavalt pikaajaliste ja jätkusuutlike abiprogrammide väljatöötamisele.

Kodanikuühenduste ettepanekud Eesti arengukoostöö tõhustamiseks on järgmised:

- Eesti riik peab järgima rahvusvahelisel tasandil võetud kohustusi arengukoostöö eelarve mahu osas ning töötama koostöös partnerriikide valitsustega välja kindlapiirilised ja sõltumatud protseduurireeglid abi tõhususe hindamiseks;
- aktiivselt kaasama avalikkust ja vabaühendusi riikliku arengukoostöö poliitika kujundamise protsessi;
- suurendama naiste õiguste ja võimaluste edendamiseks ette nähtud vahendite osakaalu Eesti arengukoostöö eelarves ning lülitama sootundlikud näitajad arengukoostöö hindamiskriteeriumite hulka;
- töötama välja selgepiirilised põhimõtted ja protseduurireeglid oluliste dokumentide ja andmete avalikustamiseks;
- regulaarselt analüüsima riiklikku arengukoostööd ja tegevuste tõhusust;
- vähendama lühiajaliste tehnilise abi projektide osakaalu, tegelema tõhusamate alternatiivide leidmisega tehnilisele abile ning langetama tehnilise abi osatähtsust tervikuna Eesti arengukoostöös.

Küsitlenud organisatsioonid: Arengukoostöö Ümarlaud (AKÜ)